OHJE PERINNÖLLISTEN SILMÄSAIRAUKSIEN VASTUSTAMISEN TOTEUTUKSESTA (Perinnöllisten silmäsairauksien ohje)

Kennelliiton hallituksen 17.12.2009 hyväksymä, muutokset hallitus 22.11.2013, 24.11.2017 ja 12.12.2019. Voimassa 1.1.2020 alkaen.

Tämä ohje täydentää Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamissääntöä (valtuusto 30.11.2008) ja Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelman ohjetta (PEVISA-ohje, hallitus 28.8.2008)

1 YLEISET MÄÄRÄYKSET

Koirien perinnöllisiä silmäsairauksia tutkitaan ja vastustetaan silmätutkimusten ja DNA-testien avulla. Tässä ohjeessa määritellään, miten vastustaminen toteutetaan käytännössä. Kennelliitto hyväksyy virallisiksi tämän ohjeen mukaisesti annetut lausunnot.

Suomen Kennelliiton (jäljempänä käytetään muotoa Kennelliitto) hallitus nimeää silmätarkastuseläinlääkärit. Silmätarkastajaksi hyväksytään pohjoismaisen silmätutkintolautakunnan (NEEC = Nordic Eye Examination Committee) järjestämän tutkinnon suorittaneet tai vastaavan koulutuksen saaneet silmätarkastuseläinlääkärit. Silmätarkastuseläinlääkärin tulee täyttää ECVO:n (European College of Veterinary Ophthalmologists) asettamat vaatimukset.

Kennelliiton tietokantaan merkitään tiedot tutkimustuloksesta sekä lausunnon antaja.

Rotujärjestöjen tulee vastustamis- (PEVISA) ja jalostuksen tavoiteohjelmissaan (JTO) huomioida eri silmäsairauksien yleisyys ja kunkin sairauden merkitys koiran pidon, sen elämänlaadun ja jalostuskäytön kannalta.

Rotujärjestöt voivat pyytää Kennelliitolta opastusta silmäsairaustilanteen seurannassa ja ko. vikojen vastustamisessa.

Alle vuoden iässä annettu virallinen silmätarkastuslausunto on PEVISA-tarkistusten osalta voimassa vuoden. Vähintään vuoden iässä annettu virallinen silmätarkastuslausunto on voimassa rotukohtaisen PEVISA-ohjelman mukaisesti. (Hallitus 9/09, voimaan 1.1.2011)

2 HYVÄKSYTTÄVÄT LAUSUNNOT

2.1 Hyväksyttävät silmätarkastuslausunnot

Suomessa asuvan omistajan/haltijan koirasta hyväksytään Suomessa annettu tarkastuslausunto. Tästä voidaan erittäin perustellusta syystä poiketa Kennelliiton päätöksellä.

Koiran omistajan tulee tarkastuksen yhteydessä ilmoittaa silmätarkastuseläinlääkärille mikäli koiran silmäsairautta on hoidettu leikkauksella, lääkityksellä tai muulla lausuntoon vaikuttavalla hoitotoimenpiteellä ja asiasta kirjataan tieto tarkastuslomakkeeseen.

Silmätarkastuslausunto annetaan ECVO-lomakkeella. Lausunto kattaa kaikki silmän ja sitä ympäröivien rakenteiden muutokset. Silmätarkastuseläinlääkäri toimittaa lausunnon Kennelliittoon.

Lausunto annetaan vain sellaisesta koirasta, joka on ollut tunnistusmerkitty Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Tunnistusmerkintä on aina tarkastettava tutkimuksen yhteydessä.

Lausunto annetaan silmäpeilauksen perusteella, jossa välineenä käytetään vähintään epäsuoraa oftalmoskooppia ja rakolamppua (= biomikroskooppi). Lisätutkimuksiin ja eräiden diagnoosien varmistamiseen voidaan tutkimusvälineinä lisäksi käyttää mm. silmän painemittaria, suoraa oftalmoskooppia ja goniolinssiä.

Tuontikoirista ja Suomessa astuvista ulkomaisista jalostusuroksista hyväksytään ECVO-lomakkeella annetut lausunnot, pohjoismaisten ECVO:n hyväksymien silmätarkastajien antamat lausunnot sekä muut vastaavan tasoiset Kennelliiton erikseen hyväksytyiksi määrittelemät lausunnot. Lausunnosta tulee käydä ilmi, että koira on ollut tunnistusmerkitty tutkimushetkellä.

Seuraavissa tapauksissa ulkomaisesta jalostuskoirasta hyväksytään perinnöllisten silmäsairauksien varalta annettu eläinlääkärinlausunto sillä edellytyksellä, että lausunnosta käy ilmi, että koira on ollut tunnistusmerkitty tutkimushetkellä:
- Tuontinarttu, joka on tuotu maahan tiineenä. Lausunto hyväksytään vain tätä kyseistä kohdussa maahantuotua pentuetta rekisteröitäessä.
- Ulkomainen jalostusuros, kun astutus on tapahtunut ulkomailla tai siemennys tuontispermalla.

Ulkomaisten lausuntojen kelpoisuus tulee varmistaa etukäteen Kennelliiton toimistosta.

2.2 Gonioskopiatutkimus

Gonioskopiatutkimus tallennetaan virallisena vain, jos koiralle on samalla tehty myös muiden silmän osien virallinen tarkastus.

2.3 Hyväksyttävät DNA-testitulokset

DNA-testien hyväksymisessä menetellään PEVISA-säännön ja -ohjeen mukaisesti. Kennelliitto päättää erikseen mitkä testitulokset rodulle hyväksytään ja tallennetaan.

3 KOIRAN VOIMASSA OLEVA TUTKIMUSTULOS

Rotukohtaisissa PEVISA-ohjelmissa noudatetaan koiran voimassa olevaa tutkimustulosta. Rotujärjestöt antavat lisäohjeita siitä, miten tuloksiin tulee suhtautua jalostuksessa.

3.1 Voimassa oleva silmätarkastustulos

Mikäli koiralla todetaan silmätarkastuksessa perinnöllinen silmäsairaus tai diagnoosi on avoin/epäilyttävä, jää tulos voimaan, ellei sitä kumota tämän ohjeen mukaisen valitusmenettelyn kautta.

Epäilyttävä-tuloksen saanut koira suositellaan aina vietäväksi uusintatarkastukseen, jotta muutosten kehitystä voitaisiin seurata.

3.2 Voimassa oleva DNA-testitulos

DNA-testin tulos on voimassa, ellei Kennelliitto perustellusta syystä kumoa sitä.
DNA-testin tulos koskee vain sitä mutaatiota, joka testissä on tutkittu.

4 VALITUSMENETTELY

4.1 Silmätarkastuslausuntoa koskeva valitus

Silmätarkastuslausuntoja koskevat valitustapaukset käsitellään Kennelliiton silmäsairaustyöryhmän ja silmätarkastuseläinlääkäreiden järjestämässä paneelissa, jossa koiran tutkii samanaikaisesti vähintään kolme silmätarkastuseläinlääkäriä. Paneelieläinlääkärinä ei voi toimia silmätarkastuseläinlääkäri, joka on antanut ko. koirasta valituksen kohteena olevan lausunnon.

Koiranomistaja voi valittaa silmätarkastuslausunnosta vain, jos koira on saanut toisistaan poikkeavat lausunnot (diagnoosi ensin vakavampi, sitten lievempi). Anomus tehdään kirjallisesti Kennelliittoon.

Paneeliin hyväksymisestä päätettäessä huomioidaan rotukohtaisen PEVISA-ohjelman mukainen silmäsairauksien vastustamisohjelma ja miten suuri merkitys voimassa olevalla diagnoosilla on koiran jalostuskäytön kannalta. Koiran kannalta merkityksettömät sivulöydökset eivät ole ensisijaisia tapauksia. Joitakin synnynnäisistä kehityshäiriöistä annettuja todettu- tai avoin-lausuntoja ei voida kumota (esim. CRD/CH). Myöskään hoitotoimenpitein oireettomaksi saatavien sairauksien diagnooseja ei voida kumota.

Paneeliin hyväksyttyjen koirien omistajien tulee suorittaa Kennelliiton päättämä käsittelymaksu ennen paneelia. Käsittelymaksua ei palauteta.

Paneelin päätös tulee voimaan välittömästi.

4.2. Epäilyttävä-tuloksen korjaaminen

Jos koiralla on voimassa epäilyttävä-tulos, tulisi diagnoosi varmistaa viemällä koira uudelleen tutkittavaksi suositellun ajan kuluttua. Mikäli silmätarkastuseläinlääkäri tällöin toteaa koiralla ko. sairauden, on tämä lausunto voimassa, ellei kohdan 4.1. mukainen paneelitutkimus sitä muuta.

Koiran saama epäilyttävä-lausunto voidaan korjata terveeksi joko paneelitutkimuksen kautta tai mikäli silmätarkastuseläinlääkäri vähintään vuoden kuluttua epäilyttävä-lausunnosta toteaa

koiran ko. sairauden osalta terveeksi. Hoitotoimenpitein oireettomaksi saatavien sairauksien diagnooseja ei kuitenkaan voida korjata.

Korjattu terve-lausunto on voimassa, ellei uusintatutkimus sitä kumoa.

4.2 DNA-testin perusteella tehty valitus

Omistajan tulee esittää kirjallinen valitus. Kennelliitto voi edellyttää tarpeelliseksi katsomiaan lisäselvityksiä, jotta valitus käsitellään Kennelliitossa.

Kennelliiton päätös tulee voimaan välittömästi.

5 POIKKEUSTAPAUKSET

Kennelliiton jalostustieteellisellä toimikunnalla on oikeus erittäin painavista syistä yksittäisessä poikkeustapauksessa myöntää erivapaus tämän ohjeen määräyksistä.